

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 4 dollar per jaar.
Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

ADVENTSGEBED

*Och, dat Gij de hemelen scheurdet,
dat Gij nederkwaamt...*

Jesaja 64 : 1a

Het feest van de komst van Gods Zoon in het vlees is dichtbij gekomen. We hopen binnenkort weer te luisteren naar de boodschap, die ons spreekt van Gods onpeilbare liefde, die het liefste heeft gegeven, wat Hij had. In dat wondere geschenk wordt de weg gepredikt voor een verloren zondaarsgeslacht om uit vrije genade met God verzoend te worden.

De Kerk onder het Oude Testament heeft naar deze komst uitgezien. Telkens weer opnieuw beluisteren we het uitzien, het verlangen, het verwachten van die Kerk, omdat alleen in het ingrijpen Gods in Christus de vervulling van haar heil en leven te vinden is. We zouden het ook zo kunnen zeggen: die Kerk heeft gedurig weer opnieuw het Adventsgebed mogen kennen en beoefenen. „Het gebed is het geheim van Gods Sion, het teken van Gods volk.”

Dat gebed heeft op zichzelf geen verdienste. Het is niet om het gebed, dat de Heere Zijn heil schenkt. Alleen Goddelijk ontfermen en welbehagen zijn het, waarom God het doet. Toch doet de Heere het niet buiten het gebed om. Hij laat Zijn Geest zuchten door het gebed van Zijn kerk heen naar de vervulling van Zijn Goddelijke beloften om met heimwee de komst van Gods heil in Christus te verwachten.

En nu blijft het gebed ook ná de komst van Christus in de kribbe het geheim van Gods Sion en het teken van Gods volk. De geboorte van Christus in Bethlehem behoeft zich en zal zich niet herhalen. De vrucht van dat komen Gods éénmaal zal echter niet vreemd blijven in het leven van Gods Kerk van alle tijden. Hij komt met Zijn heil in het hart en leven van de Zijnen.

Maar Hij bereidt daar plaats voor door Zijn Heilige Geest in de weg van het gebed. Van het gebed, dat worstelt en zucht om de komst van Gods heil: „och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt...”

We beluisteren het Adventsgebed in één van de meest bewogen gebeden uit Gods Woord. De profeet Jesaja bidt er dan als tolk van Sion tot God. Het smeek- en boetegebed klinkt vanaf de puinhopen. De noodtoestand is ontzettend groot.

Het volk moest wegens de zonden in ballingschap gevoerd worden. De stad en de tempel zijn verwoest door de vijanden. We horen uit de mond van deze bidder de klacht: „Uw heilige steden zijn een woestijn geworden, Sion is een woestijn geworden, Jeruzalem een verwoesting. Ons heilig en ons heerlijk huis, waarin onze vaders U loofden, is met vuur verbrand en al onze gewenste dingen zijn tot woestheid geworden...”

Wat moet er toch van Sion terechtkomen? De puinhopen zijn stille getuigen van haar ellende en haar jammerstaat. En toch niet

alleen stille getuigen! Immers de stem van het gebed klinkt vanaf de puinhopen. Uit de diepten der ellende is het roepen tot God.

Worstelend leven is het teken ook hiervan, dat God Zijn Sion nog niet geheel aan de ellende onder Zijn toorn heeft prijsgegeven. Ja, juist die bange ellende door de roede van Gods ongenoegen heeft God als het middel gebruikt om het gebed naar boven te drijven.

Dat gebed erkent: wij zijn wederspanning geweest, waard om verstoten te worden. Dat gebed pleit op Gods werk, op God Zelf. Dat gebed bidt om de komst van Gods heil van boven in deze woorden.

De zaak waarom de smekende bidder vraagt is hier wel tekenend. Hij vraagt om het scheuren van de hemel, om het nederdalen van God Zelf. Niets minder is dat dan het ingrijpen van God in de grote nood van Sion en dan in Zijn gunst.

God kan ook in Zijn toorn de hemel scheuren en nederdalen met de gloed van Zijn gramschap. Dit heeft Hij gedaan toen Hij op de menigvuldige zonden gestraft heeft met het oordeel der verwoesting.

't Gaat hem om de openbaring van gunst, van liefde. Voor Sion is het, dat God Zich teruggetrokken heeft in de hemelen. Een gesloten hemel, waarachter Hij Zijn gunst voor Zijn Kerk verborgen houdt. En dat verdient!

Die nood is niet vreemd voor het ontdekte zondarshart. Eigen schuld tegenover de Heere wordt dan verstaan. De levende klacht wordt dan naar boven geperst: tegen U, o Heere, heb ik gezondigd. Een gesloten hemel verdiend. Als het hart van boven gescheurd is, wordt deze levende klacht geleerd. En het erge is maar, dat zovelen daaraan rustig voorbijgaan of er wel over praten in een dode klacht, omdat hun hart niet verbroken is voor God.

Maar het verbroken hart vraagt hierom. Om opening van de hemel, om de komst van God Zelf in Zijn gunst. En dit is de taal van het hart, dat naar God bidt. Och, dat Gij... In dit levend vragen is dit „och” geen lippentaal, maar geboren in het verootmoedigend besef, dat alleen Gods almachtige verlossingsdaad in deze grote nood verandering kan brengen. Zijn Goddelijk doen alléén doet de hemel opengaan en doet Hem nederdalen om Zijn ontferming opnieuw in Zijn Sion te betonen. En God heeft dit gebed verhoord. De Heere is in gunst tot Zijn Kerk gekomen. In de verlossing van het overblijfsel uit Babel. Oók, ja bijzonder, in de nacht van de geboorte van de Heere Jezus.

Een almachtige Gods-daad verheerlijkt in de zending van Zijn Zoon. God scheurde de hemelen en kwam Zelf neer. Dat is tenslotte Kerstfeest. God heeft Zijn volk bezocht met de opgang uit de hoogte!

't Adventsgebed van de puinhopen, uit de diepte was nog niet verstomd. 't Was geen groot getal, dat gebed beoefende en die het

VAN DE ADMINISTRATIE

Vooreerst onze dank aan de velen (nog niet allen) die spontaan reageerden op de toegezonden herinneringskaart tot betaling van de 6de jaargang van ons blad. Gaarne zag ik dat niet één achterbleef, wat tevens Uw eigen voordeel is. Elke kwitantie die wordt aangeboden kost U dan f 10,-, in plaats van f 8,50, zoals de herinneringskaart aangaf, om dan nog het vele werk daaraan verbonden niet te noemen. D.V. 1 januari 1972 begint de 7de jaargang, zodat er nog één maand gelegenheid is om de 6de jaargang te betalen. Ook onze dank aan hen die gelijk met de 6de, ook reeds de 7de jaargang betaalden. Ook willen wij bij deze gelegenheid onze Buitenlandse abonnees opwekken aan hun verplichtingen te voldoen, dit verzoek geldt natuurlijk niet hen, die steeds tijdig het abonnementsgeld aan mij toezonden. Wederom kunnen wij mededelen dat twaalf (12) nieuwe abonnees konden worden genoteerd, waarvan een abonné uit Bunschoten ons negen (9) nieuwe adressen toezond, hartelijk dank daarvoor br. De Jong. Mij dunkt zo zijn er meerdere plaatsen waar voor ons blad gewerkt kan worden, wie volgt het voorbeeld van genoemde br. in Bunschoten?

Ook aan giften en overbetalingen werd ontvangen. f 91,50 w.o. een gift van f 10,- uit 's-Gravenzande en één van f 25,- uit Den Haag; ook hiervoor onze dank, waaruit wij steeds de liefde van „Bewaar het Pand” mogen opmerken. Wie verblijdt ons een volgende maal? Gironummer 70.43.50. Administratieadres Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn.

kenden waren zeer weinig in tel bij de groten van het volk.

Ze waren er toch door Gods genade: Maria en Jozef, eenvoudige herders, Simeon en Anna en allen, die de verlossing Israëls verwachtten. In verwachtend uitzien hebben ze Gods daad verbeid.

Verrassend is God in al Zijn daden en geschenken. Spreken ze niet van éézijdige liefde?

En verrassend is ook het scheuren van de hemel en het komen Gods in Bethlehem. De hemelen worden geopend, als het Kind in de armoede verschijnt. En uit de geopende hemelen gaan Engelen zingen van wat God gedaan heeft in dit wonder. De ladder Jacobs uit een geopende hemel neergelaten om vrede te schenken aan verlorenen.

Wordt dan het Adventsgebed niet vervuld? Sion gaat zingen van Gods verlossend komen. Het wordt gehoord rond de kribbe. De herders vermelden wat God gedaan heeft en straks in Jeruzalem klinkt het lied in de tempel uit de mond van Simeon en Anna.

En dat kan alleen, omdat in dit komen Gods het Kind is geschonken, dat de schuld van Sion op Zich neemt en betaalt. In de kribbe komt een Borg, Die door zijn gerechtigheid een schuldig volk onder een geopende hemel van Gods gunst brengt.

Kent gij dit Adventsgebed? Werd het reeds werkelijkheid in uw leven, dat ge buiten dit komen Gods in gunst niet meer kon leven? Een gescheurde hemel wordt op het Kerstfeest verkondigd. Wat een wonder. God had de hemel gesloten kunnen laten, als Hij gedaan had naar de schuld. Nu laat Hij het verloren zondaren bekend maken, dat Hij gedachten des vredes gehad heeft en geen lust heeft gehad in de eeuwige ondergang van Adams kinderen.

Wat moest dat wonder ons allen uitdrijven

naar de Heere om bij Hem te vragen om ontferming. Deze daad van Goddelijke almacht en liefde moge U op Uw knieën voor God brengen. Voor Hem is niets te wonderlijk. Juist omdat het een daad van Gods almacht is, kan het voor de grootste der zondaren. Vergeet het nooit, dat de prediking van het wonder van de Kerstnacht van uw hand geëist zal worden. Hij wil geven, wat gij niet hebt en Hij wil doen, wat gij niet kunt doen. Dit gebed blijft in Zijn Sion. Zalig als Hij nederdaalt in Christus in het hart van een smekende boeteling.

Niet-uit-te-spreken, als Hij Zijn heil weg-schenkt. Dan gaan bergen van schuld voor Zijn gunstrijk aangezicht weg. Dan mogen ze door het geloof Hem in Zijn Borgtocht omhelzen om zo te delen in het vriendelijk Aangezicht Gods.

En toch blijft dat gebed. Voor ieder van de kinderen Sions persoonlijk. Het leven zinkt telkens in. De ongerechtigheden komen telkens weer uit de verdorvenheid van het vlees op.

Het is de Heilige Geest, Die in hen blijft zuchten en door het geloof dit gebed laat beoefenen. Voor het Sion Gods temidden van zoveel duisternis blijft dit gebed nodig. De strijdende Kerk is een Kerk, die gedurig leert worstelen om de doorbreking van Gods heil.

Zo ziet dit Adventsgebed temidden van alle verdorvenheden en onvolkomenheden uit naar de komst van de Bruidegom om Sion binnen te leiden in eeuwige heerlijkheid. Dan zal haar gerechtigheid voortkomen als een glans en haar heil als een fakkel, die brandt.

D. Slagboom.

Besprekingen van de Heilige Oorlog

15

De oorlog die van El-Schaddai uitgaat getuigt van Zijn ontfermende liefde in Christus. En daarvan moet door Boanerges getuigd worden, want dat alleen kan het afkerige hart vermurwen tot verootmoediging.

Van deze ontfermende liefde weet Boanerges duidelijk en krachtig te spreken, daar hij in zijn eertijds gelijk als elk mens van nature afkerig was van de Heere. Maar Hij is hem door de verheerlijking van Zijn ontfermende liefde te sterk geworden. Dat brak in hem de kracht der zonde, zodat het werd een wenen over de zonden en een komen aan de voeten van de gekruiste Christus.

Als kind en knecht van El-Schaddai staat Boanerges nu voor de poorten van de stad Mensziel. Als een echte werfofficier van de grote Koning is het de lust van zijn hart en leven anderen voor Christus te mogen winnen. Gedrongen door de liefde van Christus ontmoeten wij hem voor de poorten van Mensziel, die voor de prediking van Gods genade gesloten waren. Maar eer des Konings leger drie dagen voor Mensziel had gelegen, zond kapitein Boanerges zijn trompetter naar de Oorpoort, om daar uit naam van de grote El-Schaddai de stad te sommeren gehoor te geven aan de boodschap, die hij uit zijns Meesters naam haar moest brengen.

Zo ging dan de trompetter „Ziet wat gij hoort” heen, om aan de Oorpoort te verrichten 't geen hem bevolen was. Daar gekomen blies hij met de bazuin om gehoor te krijgen. Doch niemand kwam tevoorschijn, om hem antwoord te geven of te bewijzen dat men acht op hem sloeg; want zo had Diabolus bevolen. Dus keerde hij, getroffen door de afkerigheid van de stad, terug naar de kapitein. Verhaalde hem wat hij had verricht en wat hem was wedervaren. Waarna de kapitein bedroefd werd en hem beval naar zijn tent te gaan.

Daarna zond kapitein Boanerges deze trompetter andermaal naar de Oorpoort, om nogmaals gehoor te eisen. Doch zij hielden zich weer als doof. Kwamen niet eens uit, noch gaven hem antwoord en dat in gehoorzaamheid aan hun koning Diabolus. Met de vraag

in het hart: „Wat zou ons deze verlossen?” kwam de stad hem te verachten.

Gezien de afkerigheid van het afvallige volk, belegden de kapiteins en andere veldoversten een krijgsraad om te overleggen, wat hun verder te doen stond teneinde de afkerige stad Mensziel te overmeesteren. En na een ernstige beraadslaging over hun lastbrieven besloten zij de stad nogmaals op te eisen. De voornoemde trompetter moest haar opnieuw tot overgave sommen. Doch met deze mededeling, zo de stad dan nog weigerachtig bleef haar met alle mogelijke en ongeoorloofde middelen daartoe te dwingen. Getrouw aan het woord van de Koning: „Ga uit in de wegen en heggen en dwing hen in te komen, opdat Mijn huis vol worde”, had men haar tot gehoorzaamheid aan de Koning te dwingen.

Zo beval de kapitein Boanerges zijn trompetter wederom af te gaan naar de Oorpoort en aldaar uit naam van de grote El-Schaddai een zeer luide sommatie te doen om terstond, dus zonder enig langer uitstel tot aan de Oorpoort te komen. En dat, daar men verplicht was aan des Konings voornaamste kapiteins gehoor te geven.

Gesterkt door dit woord: „Roep uit de keel, houd niet in, verhef uw stem als een bazuin en verkondig Mijn volk hun overtreding en de huize Jacobs hun zonden,” trok de trompetter met de vaardigheid van de liefde uit, om de stad te bewegen tot luisteren.

Toen stond de heer Wil (dit was de afvallige van wien we reeds meldde) op als de gouverneur van de stad en bewaarder van de poorten. Maar niet met de minste vriendelijkheid, die Paulus zelfs nog door barbaren in een ruime mate bewezen werd. Hij eiste van de trompetter in zeer trotse en grimmige woorden een antwoord af op de vragen, wie hij was, vanwaar hij kwam en wat hem bewoog aan de poort zulk een vreemd geluid te maken en zulke ondragelijke woorden te spreken, die de stad in beroering brachten.

Gelukkig krijgt onze trompetter nu gelegenheid om te spreken tot de heer Wil, als een dienstknecht van Christus en hij doet dat bidende. Hij weet in al zijn werk tot heil van de stad afhankelijk te zijn van de dierbare werkingen van de Heilige Geest.

De trompetter antwoordde de heer Wil aldus: „Ik ben een dienaar van de hoogste kapitein Boanerges, de generaal van de grote macht die de machtige Koning El-Schaddai heeft gesteld tegenover de rebellerende stad Mensziel. En in Zijn naam heb ik van mijn Meester een bijzondere opdracht aan deze stad en aan u als burger daarvan. Zo gij en de stad die vredig hoort, is het wel, zo niet, dan moet gij de gevolgen daarvan aanvaarden.”

De heer Wil zeide: „Ik zal deze woorden aan mijn heer bekend maken en vernemen wat hij daarvan zegt.”

Doch de trompetter liet er terstond op volgen: „Onze boodschap is niet aan de reus Diabolus, maar aan de ellendige stad Mensziel. We zullen op de antwoorden die door of namens hem gegeven worden, niet eens acht slaan. Wij zijn tot deze stad afgezonden, om die te bevrijden van onder zijn wrede tirannie en om ze te bewegen tot onderwerping aan haar uitnemende Koning El-Schaddai, gelijk ze in vorige tijden hem bewees.”

De heer Wil zeide: „Ik zal uw boodschap aan de stad gaan doen.” Maar daarop kwam de vurige trompetter hem te antwoorden: „Mijnheer, bedrieg ons niet, opdat ge dus doende u zelf niet het meest bedriegt, want wij zijn besloten, zo gij u niet goedschiks onderwerpt, een oorlog tegen u aan te vangen, om u met geweld van Zijn woorden daartoe te dwingen.”

„En opdat ge u van de waarheid van 't geen ik zeg moogt verzekerd houden, zal dit u tot een teken zijn: Gij zult morgen op de bergen een zwarte vlag met drie scherpe pijlen zien opgericht als een teken van uw tegenstand tegen uw Prins, om u tot uw Heer en wettige Koning weder te brengen.”

Maar 't geweld waarvan gesproken is, mag ons niet doen denken aan 't geweld van de mens. In dat verband zegt de Schrift: „Niet

door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden.” De krachtdadige en onwederstandelijke werkingen van de Heilige Geest hebben wij van de Heere af te smeken tot vernieuwing en bekering van de stad Mensziel.

Maar tot de verheerlijking van die krachtdadige werkingen van Zijn genade en Geest, wil de Heer Zijn kinderen en knechten gebruiken. Laat ons dan de Heere bidden de verkondiging van het Evangelie aan Mensziel met de wederbarende en hartvernieuwend werkingen van Zijn Geest te bekronen.

Nijkerk.

R. Kok

Naar de katechisatie

106

DE HEILSORDE.

De roeping (2)

We houden dus vast aan de onderscheiding van een UITWENDIGE en een INWENDIGE roeping.

De uitwendige roeping, de welmenende nodiging des Heeren door Zijn Woord tot zondaren, zoals wij besproken hebben, stelt de mens ten volle verantwoordelijk voor God. De eeuwige straffen zullen dan ook veel smarter zijn voor hen, die onder de beademing van het Evangelie geleefd hebben dan voor de heidenen. „Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in de dag des oordeels dan Ulieden (Kapernaum en Bethsaida).”

Anderzijds is noodzakelijk de INWENDIGE roeping, welke geschiedt door **Woord en Geest**. Het is een ONWEDERSTANDELIJKE roeping, d.w.z. zij geschiedt krachtdadig door de Heilige Geest, waardoor alle tegenstand van de zondaar wordt gebroken. De Heilige Geest is het, Die het Woord des Heeren aan het hart van de zondaar TOEPAST en HEILIGT.

Het is niet zo, gelijk men thans leert, dat die toepassende werking van Gods Geest niet nodig is, omdat die reeds ligt in het Woord, zoals men meent. Dit is een zeer gevaarlijke verenzelviging van Woord en Geest. Zeker, er ligt in Gods Woord een werking van Gods Geest. De Bijbel is immers vrucht van de Heilige Geest, want zij is door Gods Geest GEINSPIREERD, ingegeven.

Maar de ZALIGMAKENDE krachtdadige werking van de Heilige Geest is bij het Woord nodig, om het Woord des Heeren te verstaan en dus door Hetzelfde vernieuwd en bekeerd te worden. Zie bij Lydia, van wie wij lezen, dat de Heere haar hart opende, toen zij onder de prediking van Paulus zat.

De INWENDIGE roeping valt dus samen met de WEDERGEBOORTE. Maar in orde gaat de INWENDIGE roeping vooraf aan de wedergeboorte. „Die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd.” Rom. 8 : 30. Zo hebben ook onze oud-vaders (o.a. Brakel) het gesteld. En later ook Dr. H. Bavinck.

Het was Dr. A. Kuyper Sr. die de orde anders stelde, namelijk dat hij de WEDERGEBOORTE aan de roeping vooraf liet gaan. Want, zo redeneerde hij: een dode zondaar kan niet horen, wanneer het Woord Gods tot hem komt. De dode zondaar moet eerst het VERMOGEN krijgen om geestelijk te horen. Daarom onderscheidde Kuyper een wedergeboorte in ENGERE zin en in een RUI-MERE zin. Onder de wedergeboorte in engere zin verstond hij: een verborgen werking van Gods Geest, waardoor Hij de wedergeboorte als een zaad, als een kiem in het hart legt. Die kiem kan jaren sluimeren of slapen. Daarom moet de wedergeboorte in RUI-MERE zin plaats hebben, waardoor dit zaad ontkiemt en ontwikkelt. Kuyper leerde dus de SLUIMERENDE wedergeboorte.

Zijn zoon, Kuyper Jr., liet zogenaamd wèl de roeping aan de wedergeboorte voorafgaan, maar hoe zag hij de roeping? En hierin ging hij verder dan zijn vader, want hij stelde de roeping als een SCHEPPEND roepen en wel van EEUWIGHEID. Anderzijds toch ook weer als vrucht van Kuyper Sr.'s standpunt inzake de orde des heils. Want Kuyper Sr. liet ook de RECHTVAARDIGMAKING aan de weder-

geboorte en roeping vooraf gaan. Hij leerde dus een EEUWIGE RECHTVAARDIG-MAKING.

Maar, u zult zeggen: deze eeuwige rechtvaardigmaking leerde ook de bekende Comrie en wel in zijn brief over de rechtvaardigmaking. Dus was Kuyper hierin toch niet zo mis. Ja, toch wel. Want wat bedoelde Comrie met de uitdrukking "EEUWIGE RECHTVAARDIGMAKING"? Niet, dat de uitverkorenen al van eeuwigheid af gerechvaardigd zijn in de DAAD van dezelfde, maar dat het BESLUIT (als inwendige daad Gods) van de rechtvaardigmaking van eeuwigheid is.

Hoe zou het eigenlijk gekomen zijn, dat Kuyper tot die orde kwam, om de wedergeboorte, ja, de rechtvaardigmaking aan de roeping vooraf te laten gaan?

Dit hield verband met zijn speculatief denken inzake de kennis Gods. Maar hierover in een volgende les.

Ja, we stemmen toe, dat deze dingen wel wat zwaar zijn voor onze eenvoudige catechisatielessen.

Maar toch lijkt het ons wel eens goed, op deze dingen wat nader in te gaan, omdat we tot vandaag de gevaarlijke en ingrijpende gevolgen van Kuyper's standpunt en zienswijze ten deze zien doorgewerkt, al wordt Kuyper's naam niet meer zo genoemd.

We willen echter proberen, het zo eenvoudig mogelijk te bespreken.

Maar bij dit alles blijft het toch voor een ieder de allerbelangrijkste zaak, inwendig geroepen te worden, dit is dus deel te krijgen aan de krachtadige werking van de Heilige Geest, om het WOORD recht te leren verstaan tot ons eeuwig welzijn. En moge de Heere uit genade ook ons bescheiden onderwijs heiligen aan het hart.

Urk.

v.L.

Een getuigenis

2. Gewaardeerd verzet

We hebben reeds enkele opmerkingen gemaakt over het getuigenis, dat door vooraanstaande figuren uit de Nederlandse Hervormde Kerk verzonden is. Dit stuk heeft inmiddels zoveel bekendheid verkregen — en zoveel beroering verwekt —, dat het niet nodig is om het nader aan te duiden. In vele dag- en weekbladen is er over geschreven. Vele duizenden hebben het opgevraagd tot eigen bezit of om door te geven aan anderen. Zeer veel sympathie-betuigingen zijn ontvangen op het adres van de opstellers. Vooral in de kringen van de Gereformeerde Bond heeft men met instemming dit getuigenis begroet en begeleid, hoewel een enkele kritische stem niet heeft ontbroken. We komen in een ander artikel wellicht op deze kritiek terug. In bredere kring heeft van een andere zijde de kritiek geklonken. Uiteraard was deze het meest afkomstig van hen die hun portret door de inhoud van het getuigenis getekend zagen. Het viel daarbij op, dat de tegenstanders graag spreken van overdrijving en vertekening van de toestand. Als je hen geloven mag, zou het zo'n vaart nog niet lopen met de invloed van de moderne theologie in de Hervormde Kerk. Zoals gewoonlijk verkleint men het verval om daarmee tegelijkertijd eigen afdwalingen als niets voor te stellen. Het valt nooit mee eigen ongelijk te bekennen.

Nu willen we graag tot een nadere bespreking komen van dit getuigenis. Daarbij laten we ons niet leiden door de grote aandacht, die er aan besteed wordt. Het is niet ongevoel in onze tijd veel drukte te maken over een bepaalde zaak, terwijl daarna de hele zaak weer in de doofpot gaat. Het gaat ons om het belang van het stuk zelf. De vorige keer hebben we aan het einde van ons artikel aangegeven in welke richting onze bespreking zal gaan. We stelden toen de vraag: Is dit het getuigenis, dat we nodig hebben in 1971? Wellicht heeft deze en gene gedacht, dat we met die vraag gelijk al onze kritiek lieten horen. Dat was onze bedoeling niet. Vanuit die vraag willen we wel proberen te komen

tot een eerlijke bespreking. We doen dan ook recht aan de bedoeling der opstellers.

Het is niet moeilijk uit het stuk zelf aan te wijzen, dat het wil spreken in onze tijd. Direct al in het begin is dat overduidelijk. De aanhef spreekt van de „huidige” geestelijke verwarring. Even verder wordt geschreven van „deze” jaren. We kunnen in dit verband ook denken aan deze passage „Het is overduidelijk dat de huidige kerkelijke crisis een geloofscrisis is en het wordt met de dag duidelijker, dat de veranderingen in theologie en prediking een volledige breuk met het verleden der Kerk kunnen gaan betekenen, gesteld dat het mogelijk zou zijn”. Heel duidelijk dient dit getuigenis zich aan als tegen wat zich in onze tijd aandient tegen het oude belijden.

Een eerlijke beoordeling moet dan zeker waarden het verzet tegen de geest van deze tijd, dat in geheel dit stuk aanwezig is. Allereerst is hier de toon van het geschrift, die regelrecht ingaat tegen de geest van de tijd. In alle bewogenheid wordt toch zonder omwegen gesproken. De benadering van de dingen gebeurt niet heel omzichtig. In onze tijd bemint men de duidelijkheid niet, vooral niet als het verval wordt aangewezen. Graag bedient men zich van de uitdrukking „ergens”. Vaak blijkt het dan dat we met ergens-mensen nergens terechtkomen. Ook is het mode om in kerkelijke stukken veel te spreken van „enerzijds” en „anderzijds”. We zeggen daar in alle gevallen geen kwaad van, maar menigmaal dient deze stijl om de waarheid in het midden te laten. Van deze manier van spreken is hier niets te vinden. En dat alleen kan al weldadig aandoen. Waardigheid is een goede zaak ook in de strijd, maar van geen getuigenis kan kracht uit gaan als er niet duidelijk en ronduit gesproken wordt. Het gaat om de ontmoeting in het strijdperk en niet in de salon.

Het verzet tegen de tijdgeest blijkt ook uit de inhoud... Ook daarvan kunnen we zeggen, dat het één protest is tegen de doorwerking van de moderne theologie. De schrijvers zijn niet bang om daarin ook krachtige woorden te gebruiken. Zij spreken onomwonden van een hoogmoedige en onverdraagzame mentaliteit, waardoor het Evangelie verbasterd wordt tot een puur aardse verwachting. En een wel heel sprekend voorbeeld van het verzet tegen de tijdgeest is te vinden in het gedeelte dat spreekt over het onrecht in deze wereld en de maatschappij. Het is bekend dat het tegenwoordig „in” is om het onrecht in de samenleving op de kansel te brengen. In de ontvangst ter synode — en tevoren al in de pers — is het wel goed uitgekomen, hoezeer of deze prediking hoogtij viert, die het Woord van God verwisseld heeft voor wat opmerkingen over Vietnam of Zuid-Afrika, zonder dat het enige nodige wordt bekendgemaakt. Tot vervelends toe moeten de hoorders dergelijke dingen aanhoren. Met het begrijpelijke gevolg, dat men zijn heil elders gaat zoeken. In dat opzicht zij de leegstromende kerken geen probleem. Graag be-roepen de predikers tegen het onrecht in de samenleving zich op de profeten van het Oude Testament. Vooral de profeet Amos heeft hun speciale voorliefde. Voor de opstellers is dit geen vreemde zaak. Ze laten ook in dat opzicht een helder geluid horen: „Wel klinkt in de Bijbel het protest tegen duidelijk aanwijsbaar onrecht in de samenleving, maar steeds in verband met de innerlijke verhouding tot God en de medemens in geloof en bekering. Men kan Amos 8 niet lezen zonder ook te luisteren naar Amos 4.” In Amos 8 wordt inderdaad door de profeet gewezen op de onrechtmatige verrijking van hen, die de nooddriftigen opslokken. Maar terecht wordt door dit getuigenis geprotesteerd tegen het misbruik van een dergelijke schriftplaats door de onrechtbestrijders van vandaag. Ze gaan voorbij aan Amos 4, waarin de Heere de onbekeerlijkheid van Israël als de oorzaak van alles openbaart.

Het is niet moeilijk om nog verder uit de inhoud van het getuigenis aanhalingen te doen, die blijken geven van een sterk verzet tegen

wat vandaag al meer en meer de toon aan gaat geven. Wij doen het niet. Feitelijk is het geheel één afwijzing van de horizontalistische instelling van deze tijd.

In dit verband is het sprekend dat de schrijvers dit stuk naar de Hervormde Synode gestuurd hebben om behandeld te worden. Wij weten ondertussen al dat dit gebeurd is. Ook daarop hopen we terug te komen. Het gaat er ons nu om dat ze zich niet met een kluitje in het riet wilden laten sturen. Men wist het wel, dat in onze dagen het gesprek in de mode is. Zo wordt de waarheid bij voorbaat uitgeschakeld en de dwaling veilig gesteld. Met kracht werd van tevoren gesteld: geen praatstuk maar een getuigenis tegen de moderne theologie, dat behandeld moet worden. U zult het verstaan, dat er daarom in dit getuigenis veel is dat aanspreekt. Er ligt voor ons ook onderwijns in om te waken tegen de gevaren, die overal zo dichtbij zijn. Niemand behoeft zich te verhovaardigen op het kerkelijk erf.

Toch zijn we nog niet klaar met de beantwoording van de vraag, die we gesteld hebben. Daarover een volgende keer.

D. Slagboom.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

Rectificatie: In het vorige stuk is een regel weggefallen, die ik jullie toch nog graag even onder de aandacht zou willen brengen. Er staat, ongeveer halverwege: „Als ik wedergeboren ben, dan ga ik voor eeuwig verloren”. Gelukkig kan dat niet. Er moet staan: „Als ik wedergeboren ben, dan ben ik voor eeuwig behouden. En als ik het niet ben, dan ga ik voor eeuwig verloren”. Zo zal het wel duidelijk zijn, althans wat de zin betreft.

In verband met de wedergeboorte hebben we de vorige keer op heel veel oppervlakkigheid gewezen. De meeste jonge mensen en ook ouderen, helaas, denken aan de noodzakelijkheid van de wedergeboorte weinig of nooit. Maar er zijn ook anderen, gelukkig, die er wel aan denken en met de vraag zitten: Waar kan ik nu aan weten of ik wederom geboren ben, of niet? We hebben al eens eerder over deze dingen geschreven, maar het is heus niet overbodig om het nog weer eens een keer te doen. Je kunt dat op verschillende manieren doen, hoewel, wat de uitkomst van de zaak betreft, het over een uitkomst.

De wedergeboorte is een wonder van Boven. Een mens kan dit niet tot stand brengen. Bij zichzelf niet en bij een ander ook niet. Het is een „vrijmachtig” wonder. D.w.z.: De Heere werkt dit wonder door Zijn Geest, daar waar Hij dat wil en niet daar, waar wij dat willen. Hij werkt dit wonder in de harten van de uitverkorenen. Er staat duidelijk in Rom. 9 dat het niet is desgenen, die wil, noch desgenen die loopt; maar des ontfermenden Gods. En Hij ontfermt zich, wiens Hij wil en Hij verhardt ook, wiens Hij wil. Dat is ook de bedoeling van wat er staat in Joh. 3, waar de Heere Jezus een gesprek met Nicodemus over de wedergeboorte heeft: De wind waait waarheen Hij wil...

Met dit al ben je natuurlijk nog niet veel verder gekomen. Want jij moet het voor je zelf weten of je wedergeboren bent of niet. Er zijn mensen die denken dat je daar dag en uur van moet kunnen aangeven. En als je dat niet kunt, alzo redeneren deze „harde heren”, dan is het nog niets met je. Men haalt er dan bij aan wat Johannes zegt, toen zij bij de Heere Jezus hadden verkeerd: „en het was omtrent de tiende ure”. Zie je wel, zeggen ze dan, Johannes wist het precies. Het is omtrent tien uur gebeurd. Nu is het natuurlijk een grote vraag, of met deze „tiende ure” het uur van de wedergeboorte aangeduid wordt. Ik geloof er, eerlijk gezegd, niets van. Ik geloof, dat Johannes toen al lang wedergeboren was. Ik schrijf „al lang”. Hoe lang weet ik natuurlijk ook niet. Maar dat de wedergeboorte in zijn leven toen reeds een feit was, weest daar van overtuigd. Want zij waren discipelen van Johannes de Doper. Die had ze op de Heere Jezus gewezen. En Die

ze achterna gegaan. Dat achter de Heere aan lopen, was reeds een gevolg van de trekkende liefde des Vaders. Want niemand kan tot Mij komen; heeft de Heere Jezus gezegd, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. Het woord „tien” uur heeft betrekking op een onvergetelijk moment, wat ze met de Heere Jezus hebben beleefd.

Zoekt dus nooit naar een bepaald tijdstip in je leven, waarop de wedergeboorte plaats gehad zou kunnen hebben. Want je bent, naar het oordeel der ouden, of te vroeg, of te laat. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat hier geen uitzonderingen op de regel zijn. Ik denk b.v. aan Paulus. Deze is krachtadig staande gehouden en zou het derhalve een heel eind kunnen brengen om dag en datum van de wedergeboorte vast te stellen. Maar de meesten kunnen dat niet. Het is ook niet belangrijk. Als dat belangrijk was, zou de Bijbel hierover wel duidelijker spreken. Belangrijk is, dat de wedergeboorte in de vruchten, die het leven draagt, tot openbaring komt. De vraag is dus: Welke vruchten draagt mijn levensboom? Want de boom wordt aan zijn vrucht gekend. Een goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen en een kwade boom kan geen goede vruchten voortbrengen. Dat wil weer niet zeggen, dat een wedergeboren mens geen kwaad meer doet. Want de voorbeelden zijn in de bijbel voor het grijpen om het tegendeel te bewijzen. Denk maar aan David. Dat was toch wel een wedergeboren mens, een echt kind van God. En toch heeft hij menigmaal nog zonden gedaan.

En als er dan toch staat, dat een goede boom geen kwade vruchten voort kan brengen, dan ziet dit op het uit God geboren deel. Wat uit God geboren is, zegt Johannes, dat zondigt niet. Wat de zonde wel doet, dat is het oude deel, de oude mens, het zondige bestaan, dat ook een kind van God bij blijft, tot aan z'n dood toe. Daar had Paulus ook zo mee te kampen. Hij noemt die oude mens, in Rom. 7: „een lichaam des doods”. Wie zou hem daarvan verlossen? Dat gebeurt als de laatste adem wordt uitgeblazen. Dus als de mens sterft. Dan is hij voor goed van z'n oude, verdorven bestaan verlost. Doch zo lang een kind van God, een wedergeboren mens dus, op deze aarde is, moet hij de oude mens met zich mee blijven dragen.

Weet nu elke wedergeborene voor zichzelf „bewust”, dat hij wedergeboren is? Dat geloof ik ook niet. Want als dat waar was, dan zouden er heel wat vragen opgelost zijn. Veronderstel dat elk kind van God, voor zichzelf, klaar en zeker kon zeggen: Ik ben een wedergeboren mens, dan zou er nooit meer twijfel zijn over de vraag of men het in waarheid wel is. En daar wordt maar al te veel aan getwijfeld vaak, juist door Gods kinderen.

Ik denk in dit verband aan een klein kind, dat geboren wordt. Veronderstel, dat dat kind zodra het in de wereld komt, zou zeggen: Hier ben ik! Mijn naam is Jan! Ik ben een dag oud en weeg zoveel pond. Je zoudt, dacht ik, naar kijken, als zoiets gebeurde. Ik heb eens een geboortekaartje gehad, waarin de boring zo zijn eigen geboorte aankondigde. Ik heb dit wel twee maal moeten lezen en moest toen voor mijzelf konstateren: Dat kan natuurlijk niet, dat is een grap! Ieder begrijpt dit.

Maar al kan zulk een kind, dat nog geen bewustheid van leven heeft, niet alles vertellen, dat het geboren is en dat het leeft en dat het die of die naam draagt, dat het leeft wordt men gauw genoeg gewaar. Want het eerste teken van leven is: Schreeuwen! Als de moeder het kind maar hoort schreeuwen, dan is het voor de moeder een bewijs dat het kind leeft. Blijft bij de geboorte de schreeuw achterwege, dan staat men duizend angsten uit. Dan klemmt de vraag: Zou het wel leven?

Zo is het nu ook geestelijk. Het eerste kenmerk van geestelijk leven is schreeuwen. Schreeuwen vanuit een droefheid naar God. Dat is een schreeuwen dat de wereld niet kent. Dit schreeuwen kent de rijke jongeling ook niet. Die is vergenoegd met zichzelf. Die gaat prat op alles wat hij doet en laat. Op

die gronden, van doen en laten, bouwt hij het huis van zijn hoop voor de eeuwigheid. Doch het is een huis der spinnekoppen. Het wordt zo weggevaagd. Doch die door de Geest Gods wedergeboren worden, gaan schreeuwen om God. Zij zijn God kwijt. Die missen ze. En dat door eigen schuld. De grote kloof, die door de zonde geslagen is, wordt gezien. En die zouden ze zo graag overbruggen. Maar dat is aan hun kant een onmogelijke zaak. Dat wil niet zeggen, dat ze dat niet proberen. O zeker. Men stelt alles in het werk, om de Heere aangenaam te zijn. Men probeert de zonden te laten en het goede te betrachten. En dan komt men er achter dat dit geen gemakkelijke zaak is. Want de zonden die men laten wil, die vormen een macht, die zich gelden laat. Het vergaat zulk één dan als de kinderen Israëls in Egypte. Toen ze daar pas waren, was het er wel uit te houden. Ze zouden in Egypte gebleven zijn, als de Heere er niet aan te pas gekomen was. Om ze uit dat diensthuis uit te leiden, werd middellijkerwijs zelfs Farao gebruikt. Hij vernederde dat volk tot slaven, die zware arbeid moesten verrichten. En toen ze daaronder zochten vandaan te komen, toen werden de lasten nog zwaarder gemaakt. „Hij deed de kinderen Israëls dienen met hardigheid.” Toen was het voor hem niet meer een kwestie van „willen” werken voor Farao, maar van „moeten”. Zo kan het een wedergeborene ook vergaan. De helse Farao (ik schrijf zijn naam met een hoofdletter, maar tegen mijn zin, want waard is hij het niet), daar krijgen de wedergeborenen goed last van. Want hij komt er achter dat zijn gewillige dienaars van voorheen, onwillig geworden zijn. Hij dreigt ze te verliezen. En dat wil hij tot geen prijs. Hij zoekt ze met geweld te behouden. Daarom doet hij hen ook dienen met hardigheid. En dat heeft dan tot gevolg een roepen tot de Heere. Zij schreeuwen om van 's vijands juk bevrijd te mogen worden. Niets zou hen liever zijn dan dat.

Maar ik bemerk, dat ik voor ditmaal weer eindigen moet.

Als je met al deze dingen te stellen hebt, denkt dan maar eens aan dit versdeel: Al laagt g' o Israël als weleer; Gebukt bij tichelen neer enz.” Ps. 68.

Uw aller vriend Ds. H. C. v. d. Ent.

Boekbespreking

STEMMEN UIT WITTENBERG van Dr. Maarten Luther en zijn tijdgenoten, bundel 8. - Uitgave van De Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan Z.H.

In deze bundel vinden we een vervolg van de LOCI COMMUNES of De voornaamste theologische bewijsgronden door Philippus Melancton, namelijk het laatste gedeelte van hoofdstuk XIX Over de aanroeping. Verder de hoofdstukken XX Over de burgerlijke overheden, XXI Over de menselijke ceremoniën en XXII Over de doding van het vlees en nog enkele blz. van hoofdstuk XXIII Over de ergernis. We willen een klein gedeelte overnemen uit hoofdstuk XX: Daar dus de overheid een bewaarder van de wetten is, moet hij daaraan zelf gehoorzamen en anderen tot gehoorzaamheid dwingen en hun gezag krachtig verdedigen. Want daarom is hij door God met het zwaard gewapend. En om het onderscheid te doen verstaan van de kerkelijke regering en de burgerlijke, en tegelijk de plichten te doen zien, geef ik deze definitie van de burgerlijke overheid: De overheid is de dienaar van God die de eerzame uiterlijke tucht van Zijn volk (coetus) en de vrede bewaart en de weerbarstigen straft met wettige lijfstraffen.

Hier komen verschillen tevoorschijn tussen de leraar van het evangelie en de overheid. De leraar van het evangelie stelt het Woord van God voor en bedient de sacramenten, waardoor God de hoorders roept tot het eeuwige leven, en in hen werkzaam is. Voorts dringt en straft hij alleen door het Woord van God, namelijk het Woord van het evangelie, zonder lichamelijke dwang. Maar de overheid is de wachter van de uitwendige tucht en de vrede, en gewapend met het zwaard bedwingt en straft zij de weerbarstigen met wettige lijfstraffen. Tot zover Melancton. Het is in deze tijd nog wel eens goed naar zulke stemmen te luisteren. Ook deze Stemmen verschijnen minstens eenmaal per kwartaal. De abonnementsprijs is f 3,- per nummer. Hartelijk aanbevolen.

Dr. J. Stellingwerff De Mr. H. Bos-bibliotheek van de Vrije Universiteit. - Uitgave N.V. Buijten & Schipperheijn, Amsterdam.

Dit boekje bevat eerst een levensbericht van Mr. H. Bos Kzn. Deze overleed op 3 september 1970 op zeer

hoge leeftijd. Hij was vele jaren directeur van de V.U. Hij heeft vele boeken verzameld, die hij legateerd heeft aan de V.U. Dit legaat vormde de aanleiding tot de publicatie van dit werkje.

Dr. Stellingwerff laat de belangrijkheid van de verzameling zien. Het zal nog jaren duren voor deze geheel toegankelijk is. In het boekje zijn een paar werkjes uit de verzameling afgedrukt. We geven hier het woord aan de schrijver:

„De keuze van enkele boeken uit het grote aantal is moeilijk. Deze is echter gevallen op een tweetal dat door hun belang en geringe omvang opvalt. Het zijn: Een corte vnderzouckinge des geloofs, ouer de ghene, die haer tot de Duytsche Ghemeynte, die te Londen is, begheven willen. Anno 1555, en Corte belijdinghe des geloofs, der gheene die ouer al in Nederlant, ende bysonder in deze Stadt N. de waerachtighe Leere des Euangeliums aenhanghen. Anno 1566.

De keuze viel op deze twee boekjes, omdat ze beide het gereformeerde geloof kernachtig belijden, het eerste als een leerboek en het tweede als een verantwoording. Verder omdat ze beide voor Nederland van het eerste uur zijn en omdat ze door hun onbekendheid niet zo in discussie zijn als de drie geschriften van kerkelijke eenheid. Vooral dienen ze als een spiegel, omdat we in deze tijd een nieuwe belijdenis nodig hebben van ons algemeen, ongetwijfeld en christelijk geloof. Daarvoor zijn de Drie Formulieren van Enigheid te omvangrijk, te veel georiënteerd aan de 16de en 17de eeuw en te weinig actueel, terwijl ook een aantal inhoudelijke bezwaren ertegen genoemd zouden kunnen worden.

We hebben in deze tijd een nieuw leerboek nodig en een nieuwe belijdenis. Deze nieuwe belijdenis en catechismus behoren universeel te zijn, geldig voor heel de wereld, verstaanbaar en van belang voor iedereen. Ze moeten kort zijn, bondig en helder gesteld, in principe bruikbaar over heel de wereld en dan ook van harte beleden door alle christenen.

De nieuwe catechismus moet een kinderleerboek worden dat een verklaring geeft van de apostolische geloofsbelijdenis, van de tien geboden met hun toepassing in deze tijd, het gebed des Heren en van de oecumenische structuur en de betekenis van de kerk. Naast deze nieuwe catechismus en een nieuwe belijdenis, die beide universeel christelijk behoren te zijn, zou dan plaats zijn voor een bijkomend geschrift dat, ten behoeve van volk en traditie door een bepaalde kerk in haar situatie, het geloof belijdt. Op weg naar een dergelijke structuur van belijden in deze tijd lijkt mij voor het gereformeerde protestantisme hernieuwde kennismaking met deze korte geschriften van belang om zowel verstarring en vanzelfsprekendheid als ook karakterloosheid en onverschilligheid in het belijden te doorbreken.” Aan het einde van zijn werkje schrijft Dr. Stellingwerff:

„In plaats van nieuwe kerkelijke procedures aanpakken of nieuwe afscheidingen voorbereiden, zouden de kerken en de verontrusten en bezwaarden daarin, zich eens bijbels moeten uitspreken over de betekenis van de geboden in deze tijd met overbevolking en pil, met atoombom en andere wapens, met veel welvaart en ramp op ramp, met zijn blinde verlangen naar gemeenschap (communisme) en rijkdom (kapitalisme) en met zijn verwerping van een imperialistisch god, van paternalistische ouders en een dictatoriale overheid.”

Tot zover Dr. Stellingwerff. Daarin komt een gedachtengang naar voren, die de onze niet is. We hoeven daar niet op in te gaan. Het gaat om de Mr. Bos-bibliotheek en die lijkt ons belangrijk genoeg.

Uit dien hoofde bevelen wij het boekje aan. Het kost f 10,-.

B.

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes
(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van huwelijksbijbels houden wij ons aanbevolen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783
na 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593

Boeken bestellen? KOOL bellen!

Het adres voor alle goede boeken...

BOEKHANDEL G. KOOL LEERDAM

Lingedijk 31 - Telefoon 03450 - 46 15

Postbus 22 Antwoordnummer 3